

POSTANOWIENIE

22 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 22 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku S. T.
z udziałem P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z 15 listopada 2021 r., II Ca 295/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności

o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca P. Sp. z o.o. z siedzibą T. powołała się na istotne zagadnienie prawne na tle art. 292 w związku z art. 172 § 1 w związku z art. 305⁴ w związku z art. 305¹ k.c. oraz art. 292 w związku z art. 172 § 1 i art. 7 k.c. w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy przed wprowadzeniem do Kodeksu cywilnego instytucji służebności przesyłu mogło dojść do biegu zasiedzenia służebności przesyłu lub służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu; 2) czy w omawianym przypadku w chwili przekazania sieci dochodziło do objęcia przez przedsiębiorstwo przesyłowe w dobrej wierze posiadania prowadzącego do nabycia służebności przesyłu lub służebności o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu przez zasiedzenie; 3) jak rozumieć odpowiedniość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Zdaniem skarżącej zachodzi również potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, tj. art. 292 w związku z art. 172 § 1 i art. 7 k.c. Skarżąca podniosła w tym kontekście, że przesłanka dobrej wiary z art. 172 § 1 w związku z art. 7 k.c., powiązana dodatkowo z „odpowiednim” stosowaniem do zasiedzenia służebności przez art. 292 k.c., jest na tyle ogólna, że podlega rozmaitym interpretacjom, nawet w kontekście zbliżonych stanów faktycznych.

W świetle utrwalonego stanowiska, powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości na tle wskazanych przepisów nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Kwestia dotycząca zasiedzenia służebności przesyłu lub służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu była przedmiotem licznych wyjaśnień Sądu Najwyższego, nie można jej zatem uznać za zagadnienie nowe lub precedensowe. W judykaturze odniesiono się również do problemu związanego z oceną, czy wejście w posiadanie służebności przez przedsiębiorstwo przesyłowe nastąpiło w dobrej lub złej wierze, podkreślając, że wymaga to analizy całokształtu okoliczności poprzedzających uzyskanie posiadania i towarzyszących jego uzyskaniu (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68, a także uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 r., III CZP 86/16, OSNC 2017, nr 9, poz. 98; z dnia 16 maja 2019 r., III CZP 110/18, OSNC 2020, nr 1, poz. 9 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2022 r., I CSK 2033/22).

Skarżąca, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, podjęła polemikę z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego, który uznał, że w okolicznościach sprawy nie doszło do zasiedzenia służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z nieruchomości należącej do wnioskodawczynie, a w konsekwencji, że wniosek o ustanowienie służebności był uzasadniony. We wniosku nie wskazano nowych – w zestawieniu z dotychczasowym dorobkiem orzecznictwa i literatury – argumentów prawnych w rozważanej materii. W konsekwencji wniosek ten nie stwarzał podstaw do kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w analizowanym zakresie. Dotyczy to również wzmiankowanej przez skarżącą kwestii wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, tym bardziej, że wniosek nie został w tej mierze w ogóle rozwinięty.

Ubocznie należało zauważyć, że choć Sąd Okręgowy w swoich rozważaniach odwołał się do poglądu przeciwnego do utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, zgodnie z którą przed wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego instytucji służebności przesyłu dopuszczalne było zasiedzenie służebności gruntowej obejmującej prawo do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, to jednocześnie oparł

rozstrzygnięcie także na uznaniu braku podstaw do przyjęcia po stronie skarżącej posiadania w dobrej wierze.

Przechodząc do drugiej z powołanych przyczyn kasacyjnych należało przypomnieć, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Argumentacja zawarta we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonywała, aby w sugerowanym aspekcie istniała potrzeba wykładni powołanych przepisów prawa. W judykaturze podkreślono, że istota dobrej wiary jako klauzuli generalnej wymaga uwzględnienia różnego rodzaju istotnych prawnie okoliczności faktycznych, które nie mogą w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego być ocenione jednorazowo i w sposób jednakowy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2020 r., I CSK 539/20). Sformułowana przez skarżącą wątpliwość, uzasadniającą w jej ocenie potrzebę interpretacji art. 292 w związku z art. 172 § 1 i art. 7 k.c., stanowiła w istocie powtórzenie wyartykułowanego przez nią problemu, mającego stanowić istotne zagadnienie prawne. Skarżąca nie wyjaśniła również bliżej, na czym miałyby polegać sprzeczności między przywoływanymi we wniosku orzeczeniami Sądu Najwyższego. Dostrzec trzeba w tym kontekście, że o potrzebie wykładni przepisów prawa w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. można mówić tylko wtedy, gdy poważne wątpliwości lub rozbieżności w judykaturze polegają na odmiennej interpretacji przepisu prawa, nie zaś gdy chodzi o odmienny efekt zastosowania przepisu będący wynikiem konkretnych ustaleń faktycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.,
Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(K.G.)

[ms]